

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษา (Theories of Language Acquisition)

เนื่องจากความสามารถในการเรียนรู้ภาษานั้นเป็นกระบวนการที่เป็นของมนุษย์เท่านั้น ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ภาษาและพัฒนาการด้านภาษาของมนุษย์จึงได้รับความสนใจจากนักภาษาศาสตร์และนักจิตวิทยาภาษาศาสตร์มากขึ้นเป็นลำดับ แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาที่สำคัญมีทฤษฎีใหญ่ ๆ ดังนี้คือ

1.1. ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาของกลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorist)

แนวความคิดสำคัญของกลุ่มนี้คือทฤษฎีของสกินเนอร์ (Skinner, 1957) ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาพฤติกรรมนิยม ได้พยายามที่จะอธิบายการเรียนรู้ภาษาของมนุษย์โดยไม่คำนึงถึงกลไกทางสมองที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด แต่สกินเนอร์จะสังเกตเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัวเด็ก และเชื่อว่าการเรียนภาษาเป็นการตอบโต้ต่อสิ่งเร้า (stimulus-response) โดยทำการทดลองกับหนูในกรงซึ่งมีราวติดอยู่ เมื่อหนูครวรวนั้นหนูก็จะได้รับอาหารเป็นรางวัล หนูจะเรียนรู้ว่าเมื่อใดที่มันหิวแล้วครวรวก็จะได้รับอาหาร จากนั้นการทดลองก็เพิ่มความซับซ้อนขึ้นโดยการวางเงื่อนไขว่าหนูจะได้รับอาหารเมื่อครวรวและมีแสงไฟสว่างขึ้นเท่านั้น เมื่อหนูเรียนรู้ได้ ในขั้นสุดท้ายหนูจะต้องครวรวติดต่อกันหลายครั้งจึงจะได้อาหาร หนูก็สามารถเรียนรู้ได้เช่นกัน สกินเนอร์เรียกการเรียนรู้แบบลองผิดลองถูกนี้ว่าเป็นการฝึกโดยวิธีให้สิ่งตอบสนองที่ควบคุมได้ เป็นการควบคุมโดยใช้ตัวแปรต่าง ๆ กัน เช่น แสงไฟ หรือการครวรวหลาย ๆ ครั้ง เขาจึงเสนอว่ามนุษย์ก็สามารถที่จะเรียนรู้ภาษาได้ด้วยการฝึกฝนเช่นกัน กล่าวคือ เด็กจะเรียนรู้ภาษาได้เพราะผู้ใหญ่ปลุกฝังหรือส่งเสริมให้เด็กได้ตอบกับสิ่งเร้านั้น เด็กเองจะมีบทบาทน้อยมากในการพัฒนาความสามารถทางภาษาของตน ประสบการณ์ทางภาษาเท่านั้นที่ทำให้ภาษาของเด็กเป็นรูปเป็นร่างขึ้นมา กระบวนการเรียนรู้ภาษาเป็นเรื่องของการเลียนแบบแล้วท่องจำประโยคที่ได้ยิน เมื่อเด็กได้ยินบุคคลรอบข้างใช้ภาษาก็จะพยายามออกเสียงเลียนแบบให้ได้จนถูกต้องแล้วจึงจะได้รางวัล ในที่สุดเด็กก็จะสามารถพูดภาษาได้

1.2. ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาของกลุ่มเหตุผลนิยม (Rationalist)

ชอมสกี (Chomsky, 1959) ซึ่งเป็นนักภาษาศาสตร์คนสำคัญได้วิจารณ์ทฤษฎีของ สกินเนอร์ไว้ในบทความ “Review of Skinner’s Verbal Behavior” ว่า พฤติกรรมของสัตว์นั้น ไม่สามารถเปรียบได้กับพฤติกรรมของคน พฤติกรรมของหนูในกรงนั้นไม่อาจนำมาใช้กับพฤติกรรมการใช้ภาษาของมนุษย์ เนื่องจากเราไม่อาจกำหนดได้แน่นอนว่า เมื่อมนุษย์เห็นสิ่งของบางอย่างแล้วมนุษย์จะพูด้อะไรออกมา นอกจากนี้แล้วในการใช้ภาษาของเด็กจะไม่ได้รับรางวัลเสมอไปดังเช่นที่หนูได้รับอาหารเป็นรางวัลตลอดเวลา รางวัลหรือแรงเสริมที่เด็กได้รับไม่จำเป็นต้องเป็นวัตถุเสมอไป อาจจะเป็นการแสดงการยอมรับด้วยคำพูดหรือท่าทางก็ได้ การที่สกินเนอร์กล่าวว่า การใช้ภาษาของมนุษย์ต้องมีสิ่งมากระตุ้น มีการตอบสนอง และมีการให้รางวัลจึงจะเกิดการเรียนรู้นั้น ความจริงแล้วเด็กสามารถใช้ภาษาได้คนเดียวโดยไม่จำเป็นต้องมีผู้ฟัง เด็กก็ยังพัฒนาภาษาต่อไปได้เรื่อย ๆ

ชอมสกียังวิจารณ์ว่า สกินเนอร์ไม่เข้าใจธรรมชาติของภาษา ประโยคที่เกิดขึ้นนั้นไม่ได้เป็นผลจากการนำคำมาเรียงต่อกันตามลำดับ แต่ประโยคจะมีโครงสร้างซึ่งเป็นที่เข้าใจร่วมกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟังในภาษาเดียวกัน สิ่งที่มีร่วมกันก็คือ สมรรถนะทางภาษา (Linguistic Competence) ซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้ภาษาสามารถเข้าใจและสร้างประโยคได้ไม่จำกัดจำนวนถึงแม้ว่าจะไม่เคยเห็นประโยคบางอย่างมาก่อนก็ตาม

แนวความคิดของกลุ่มเหตุผลนิยมมีความขัดแย้งกับแนวคิดของกลุ่มพฤติกรรมนิยมโดยสิ้นเชิง แนวคิดนี้ให้ความสนใจกับกระบวนการทางสมองและความคิดซึ่งอยู่ภายในซึ่งไม่สามารถสังเกตเห็นได้ โดยเสนอว่าการเรียนรู้ภาษาของเด็กนั้นเป็นเรื่องของความสามารถพิเศษเฉพาะในการเรียนภาษาซึ่งเด็กทุกคนมีติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดซึ่งจะทำให้เรียนรู้ภาษาได้เอง สิ่งนั้นถูกเรียกว่า กลไกการเรียนรู้ภาษา (Language Acquisition Device หรือ LAD) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาของเด็กของนักทฤษฎีกลุ่มนี้คือ ภาษาแม่จะเป็นเพียงต้นแบบให้ข้อมูลแก่เด็ก ซึ่งเด็กทุกคนจะมีกลไกในการเรียนรู้ภาษาที่จะทำให้เขาสามารถสร้างข้อสรุปหรือกฎต่าง ๆ ที่ใช้ในการสร้างรูปภาษาขึ้นมา ข้อสรุปและกฎต่าง ๆ เหล่านี้เป็นความรู้ทางไวยากรณ์ที่เก็บไว้ในสมองส่วนที่เป็นสมรรถนะทางภาษาของเด็ก และจะช่วยให้สามารถสร้างรูปภาษาออกมาได้ไม่รู้จัก ซึ่งรูปภาษาเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องถูกต้องตามไวยากรณ์เหมือนของผู้ใหญ่ เนื่องจากกฎที่สร้างขึ้นมาในระยะแรกอาจจะมีลักษณะที่ไม่ครอบคลุมข้อยกเว้นในภาษา ตัวอย่างเช่น การใช้รูปกริยาอดีตกาลที่ยกเว้นในภาษาอังกฤษ เด็กจะสร้างกฎการผันรูปกริยาโดยการสร้างข้อสรุปจากการผันกริยาปรกติในภาษา เช่น go --> goed, take --> taked เป็นต้น ต่อมาเมื่อเด็กพัฒนาทางภาษามากขึ้นก็จะค่อย ๆ สร้าง

กฎที่ครอบคลุมข้อยกเว้นได้ในที่สุด แสดงให้เห็นว่าเด็กไม่ได้เลียนแบบภาษาผู้ใหญ่ดังที่นักทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมนิยมเสนอไว้

1.3. ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาของกลุ่มหน้าที่นิยม (Functionalist)

แนวความคิดของนักทฤษฎีกลุ่มนี้ถือว่าการเรียนรู้ภาษาเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างแม่และเด็ก แนวคิดของกลุ่มนี้จึงแตกต่างจากสองกลุ่มแรกอย่างมาก กลุ่มนี้จะเน้นเรื่องหน้าที่ของภาษาในการสื่อสาร โดยไม่สนใจว่ารูปร่างภาษานั้น ๆ มีโครงสร้างทางไวยากรณ์อย่างไร นักทฤษฎีกลุ่มนี้จะให้ความสำคัญกับความหมายมาก รูปร่างรูปหนึ่งสามารถมีความหมายได้มากมายขึ้นอยู่กับบริบทของสถานการณ์การใช้ภาษานั้น ๆ นักทฤษฎีคนสำคัญของกลุ่มนี้คือ ฮัลลiday (Halliday, 1975) ได้ศึกษาภาษาเด็กและพบว่าเด็กจะใช้ภาษาเพื่อทำหน้าที่ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ก. ใช้เป็นเครื่องมือให้เกิดการกระทำบางอย่างที่ตนต้องการ (Instrumental model) เช่น เมื่อเด็กหิวก็จะพูดว่า “หิว ๆ”

ข. ใช้เป็นคำสั่งหรือเชิญชวน (Regulatory model) เช่น เรียกแม่เมื่อต้องการให้แม่มาหา

ค. ใช้ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ (Interactional model) เช่น การทักทายและการลา

ง. ใช้แสดงความรู้สึกและอารมณ์ต่าง ๆ (Personal model)

จ. ใช้สร้างความเข้าใจกับสิ่งต่าง ๆ (Heuristic model)

ฉ. ใช้ในการสมมติหรือกล่าวถึงสิ่งที่ยังมิได้เกิดขึ้นในขณะนั้น หรือ ณ ที่นั้น (Imaginative model)

ช. ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือเพื่อการสื่อสาร (Representative model) ซึ่งการใช้ภาษาเพื่อวัตถุประสงค์นี้จะพัฒนาในขั้นสุดท้ายของการเรียนรู้ภาษา

เด็กทุกคนจะมีพัฒนาการในการใช้ภาษาเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ตามลำดับ เริ่มจากรูปภาษาที่มีหน้าที่เพียงอย่างเดียวพัฒนาขึ้นเป็นรูปภาษาหนึ่งแบบมีหลายหน้าที่ซึ่งต้องอาศัยการตีความจากบริบท แนวคิดของกลุ่มนี้จึงเน้นในเรื่องการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในบริบทต่าง ๆ และยังให้ความสำคัญกับภาษาแม่ซึ่งถือว่าเป็นภาษาที่ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างแม่และเด็ก และเป็นการสอนเรื่องการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารแก่เด็กไปพร้อมกับรูปภาษา

1.4. ทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการทางความคิดและเชาว์ปัญญา (Cognitive Development Theory)

ผู้นำสำคัญของแนวคิดนี้คือ เปียเจต์ (Piaget, 1932) แนวคิดสำคัญก็คือในการศึกษา การเรียนรู้ภาษาของเด็กจะต้องพิจารณาถึงพัฒนาการทางความคิดและเชาว์ปัญญา ซึ่งแสดงออกมา ในรูปการใช้ภาษาและความคิด สรุปลักษณะของพัฒนาการทางความคิดและเชาว์ปัญญาของเด็ก ตามแนวความคิดของเปียเจต์ไว้ดังนี้คือ (พิณทิพย์, 2536)

ขั้นที่ 1 ขั้นใช้อวัยวะสัมผัสและกล้ามเนื้อ (sensorymotor operations)

ในช่วงอายุแรกเกิดถึง 2 ขวบ เด็กจะมีพฤติกรรมที่แสดงออกมาเป็น ลักษณะของปฏิกิริยาสะท้อน เพื่อฝึกฝนตอบรับต่อสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน เช่น ดูนิ้วมือ มองสิ่งของ รอบ ๆ ตัว เด็กยังไม่สามารถเข้าใจความแตกต่างระหว่างตัวเองกับสิ่งของ ในขั้นนี้ เน้นเรื่องการเคลื่อนไหว เด็กจะค่อย ๆ พัฒนาความคิดรวบยอดของตนจนกระทั่งอายุประมาณ 18 เดือน จนเด็กสามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองได้บ้าง

ขั้นที่ 2 ขั้นเริ่มคิดเริ่มเข้าใจ (perceptual thought)

ช่วงอายุ 2-4 ขวบ เด็กจะมีพัฒนาการด้านการใช้ภาษา รู้จักใช้คำให้ สัมพันธ์กับสิ่งของ ขั้นนี้เด็กจะพยายามคิดแต่ก็ยังไม่สามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างของสอง สิ่งที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันได้ เด็กในระยะนี้ยังอยู่ในระยะของการจินตนาการตามความคิดของตัวเอง

ขั้นที่ 3 ขั้นคิดออกเองโดยไม่ต้องใช้เหตุผล (Intuitive thought)

ช่วงอายุ 4-7 ขวบ เด็กจะพัฒนาการรับรู้ได้อย่างรวดเร็ว สามารถที่จะเข้าใจสิ่งต่าง ๆ เป็นหมวดหมู่และสิ่งของที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันหรือต่างกัน รู้จักแยกแยะสิ่งต่าง ๆ ออกจากกัน เด็กจะเชื่อในความคิดของตัวเอง

ขั้นที่ 4 ขั้นใช้ความคิดเชิงรูปธรรม (concrete operation)

ช่วงอายุ 7-11 ขวบ เด็กจะสามารถคิดอย่างมีเหตุผลเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่เคยเข้าใจในระยะแรก จะเริ่มเข้าใจลักษณะที่เท่ากันหรือเปลี่ยนสภาพไป เป็นระยะที่เด็กสามารถ นำความรู้และประสบการณ์ในอดีตมาแก้ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นรูปธรรมได้ ในขณะที่ยังไม่เข้าใจ เกี่ยวกับสิ่งที่เป็นนามธรรม

ขั้นที่ 5 ขั้นเข้าใจความคิดเชิงนามธรรม (formal operation)

ในช่วงอายุ 11-15 ปี เด็กจะสามารถคิดแก้ปัญหาเกี่ยวกับนามธรรมได้ สามารถเชื่อมโยงความคิดหนึ่งกับอีกความคิดหนึ่ง มีการคิดแบบวิทยาศาสตร์และแก้ปัญหาได้โดย ใช้วิธีการหลาย ๆ อย่าง รู้จักใช้เหตุผลและเป็นขั้นที่พัฒนาเข้าสู่ความคิดแบบผู้ใหญ่

ถึงแม้ว่าทฤษฎีของเปียเจท์จะไม่ได้ได้รับความนิยมเท่ากับสามทฤษฎีแรก แต่แนวคิดของเขาเกี่ยวกับขั้นตอนของการพัฒนาความคิดและเชาว์ปัญญา หรือที่เขาเรียกว่า operations of thought ทำให้เราทราบถึงบทบาทการทำงานด้านความคิดได้เป็นอย่างดี

2. ทฤษฎีมาตุภาษา

ภาษาที่ใช้พูดกับทารกเป็นภาษาที่มีลักษณะแตกต่างไปจากภาษาพูดแบบอื่นๆ สังเกตได้จากภาษาของผู้เป็นแม่ ซึ่งแม่จะพูดกับลูกแตกต่างจากเมื่อพูดตามปกติกับผู้ใหญ่ด้วยกัน ในความเป็นจริงแล้วลักษณะภาษาแบบที่ใช้พูดกับทารกนี้ไม่เฉพาะแต่ผู้เป็นแม่เท่านั้นที่ใช้ แต่พ่อหรือพี่เลี้ยงเด็กก็ใช้ลักษณะภาษาแบบนี้เช่นกัน จึงมีศัพท์ที่หมายถึงภาษาที่ใช้พูดกับทารกหลายศัพท์ เช่น Motherese, Mother talk, Mother speech, Parentese, Baby talk, Caretaker speech และ Infant Directed Speech (IDS)

การวิจัยเกี่ยวกับภาษาที่ใช้พูดกับทารกของสโนว์ (Snow, 1977; 31-49) ได้ตั้งข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาไว้ 3 ประการ คือ

1. การเรียนรู้ภาษาเป็นผลของกระบวนการความสัมพันธ์ระหว่างแม่กับเด็กซึ่งเริ่มตั้งแต่วัยทารก โดยเด็กเป็นผู้ให้ลักษณะทางภาษาที่สำคัญแก่แม่ เช่นเดียวกับแม่ซึ่งเป็นคนแรกที่ใช้ลักษณะทางภาษาของสังคมนั้นแก่เด็ก อันเป็นจุดเริ่มต้นของพัฒนาการทางสติปัญญาและอารมณ์ ขณะเดียวกันก็เป็นจุดเริ่มของพัฒนาการทางความสามารถในการเรียนรู้ภาษาของเด็กด้วย
2. ความสามารถในการเรียนรู้ภาษาเป็นผลมาจากพัฒนาการทางสติปัญญา และระดับความสามารถในการเรียนรู้ภาษาก็ขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาด้วย
3. การสร้างเสียงพูดให้มีลักษณะง่ายขึ้นเป็นทักษะประการหนึ่งสำหรับการติดต่อสื่อสาร ซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะนี้มีความน่าสนใจพอ ๆ กับการเรียนรู้ทางด้านไวยากรณ์หรือทางเสียงของภาษานั้น

ข้อสันนิษฐานทั้ง 3 ประการนี้ตรงกับสมมติฐานของทฤษฎีที่คัดค้านความคิดที่ว่า การเรียนรู้ภาษาเกิดขึ้นได้เองในตัวมนุษย์ คือเป็นสิ่งที่มนุษย์มีอยู่แล้ว การเรียนรู้ภาษาไม่ได้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมหรือปัจจัยภายนอกของทฤษฎีการเรียนรู้ภาษากลุ่มเหตุผลนิยม แต่ข้อสันนิษฐานทั้ง 3 ประการสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาของหน้าที่นิยมกลุ่ม Functionalist ที่ถือว่าการเรียนรู้ภาษาแม่เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างแม่กับเด็ก จึงทำให้เกิดความสนใจศึกษาภาษาที่ใช้พูดกับทารกมากขึ้นเพื่อที่จะอธิบายลักษณะเสียงพูดของแม่ที่พูดกับลูกที่กำลังเรียนรู้ภาษา โดยเป็นการศึกษาข้อมูลเข้า (input) ที่ให้แก่เด็ก ขณะเดียวกันก็สังเกตข้อมูลออก (output) จากเด็กด้วย นอกจากนี้มีการศึกษาว่าลักษณะการพูดของแม่เป็นส่วนหนึ่งของการสนทนาที่ต้องการคู่สนทนา ซึ่งคู่

สนทนาเป็นเด็กและโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่ยังพูดไม่ได้ จึงทำให้เกิดลักษณะภาษาของแม่ที่แตกต่างไปจากการพูดปกติ

3. ทฤษฎีวิจันกรรม (Theory of Speech Acts)

คำว่า “วิจันกรรม” (speech acts) เป็นคำที่ เจ อาร์ เซิร์ล (J.R. Searle) ใช้อธิบายทฤษฎีเกี่ยวกับความหมายของการกระทำด้วยคำพูดในภาษาไว้ในหนังสือ Speech Acts (Searle, 1969) แนวคิดของเซิร์ลนี้ได้รับอิทธิพลมาจาก เจ แอล ออสติน (J.L. Austin) นักปรัชญากลุ่มเจตนานิยม (Intentionalist) ที่กล่าวถึงแนวคิดในการบรรยายเกี่ยวกับ “การกระทำด้วยคำพูด” (How to do thing with words) ในช่วงท้ายของทศวรรษที่ 3 ของศตวรรษนี้ และแนวคิดเกี่ยวกับวิจันกรรมของเซิร์ลก็มีอิทธิพลสูงมากต่อการศึกษาความหมายของคำพูดในบริบทของการสื่อสารมาจนปัจจุบัน (สุดาพร ลักษณ์นิยานวิน, 2537)

ความคิดเกี่ยวกับการกระทำด้วยคำพูดของออสตินได้รับความสนใจอย่างสูงและเป็นที่มาของทฤษฎีวิจันกรรม ของ เซิร์ล ซึ่งใช้ศึกษาความหมายของคำพูดในบริบทของการสื่อสารอย่างมีกฎเกณฑ์ เนื่องจากในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนั้นผู้พูดมิได้เพียงแต่กล่าวคำหรือความเท่านั้น แต่จะกล่าวถ้อยคำเพื่อจุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งด้วย โดยในการสื่อสารครั้งหนึ่ง ๆ มีการกระทำ 3 ประการ (Searle, 1969 อ้างถึงใน จิตราภรณ์, 2525, เหลลียว, 2529, สุดาพร, 2537) ซึ่งในงานวิจัยนี้จะอ้างถึงจาก สุดาพร ลักษณ์นิยานวิน (2537) เป็นหลัก กล่าวคือ

1. การกล่าวถ้อยคำ (Utterance acts) คือการเอ่ยคำพูดหนึ่งออกมา
2. การนำเสนอความ (Propositional acts) คือการเสนอความซึ่งกล่าวอ้างถึงสรรพสิ่งและลักษณะอาการต่าง ๆ
3. การแสดงเจตนา (Illocutionary acts) คือการใช้คำพูดด้วยเจตนาต่าง ๆ กัน เช่น บอกถาม สั่ง สัญญา และอื่น ๆ

ในการวิเคราะห์ความหมายของวิจันกรรม จะวิเคราะห์ด้วยเกณฑ์ 2 เกณฑ์ดังนี้

1. เกณฑ์เกี่ยวกับความนำเสนอ ซึ่งประกอบด้วย
  - ก. เนื้อหาของความนำเสนอ (Propositional content) ได้แก่ รายละเอียดว่าวิจันกรรมนั้น ๆ ว่าผู้พูด (S) ต้องการให้ผู้ฟัง (H) เกิดการกระทำ (A) อะไร
  - ข. ปัจจัยพื้นฐาน (Preparatory) ได้แก่ รายละเอียดที่ผู้สื่อสารทั้งคู่จะต้องมีมาก่อน จึงจะเกิดความนำเสนอ นั้น ๆ ขึ้น
2. เกณฑ์เกี่ยวกับความจริงใจ ซึ่งประกอบด้วย

ก. ความจริงใจ (Sincerity) ได้แก่รายละเอียดในด้านเจตนาและทัศนคติของผู้พูด (S) ว่าต้องการจะทำอะไร หรือมีความรู้สึกหรือเจตคติอย่างไรในการกล่าวถ้อยคำนั้น ๆ

ข. สารสำคัญของความจริงใจ (Essential) ได้แก่ รายละเอียดว่าการกล่าวถ้อยคำนั้นต้องการให้เกิดการกระทำอะไรขึ้นในผู้ร่วมสถานการณ์การสื่อสารนั้น ๆ

ในภาษาไทยมีการนำทฤษฎีวิจักษณ์กรรมมาจำแนกประเภทของประโยคตามแนวการใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ คือ นววรรณ พันธุเมธา (2527 : 193-206) กล่าวถึงการใช้ประโยคแสดงเจตนาไว้ว่า ผู้พูดเปล่งวาจาออกมาเป็นประโยคด้วยเจตนาต่าง ๆ กัน อาจจะต้องการให้ผู้ฟังได้ทราบความคิดความรู้สึกของตน หรือต้องการให้ผู้ฟังบอกเล่าสิ่งที่ผู้ฟังทราบแก่ผู้พูด หรืออาจจะต้องการให้ผู้ฟังกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ประโยคจึงอาจแบ่งตามเจตนาของผู้ใช้ประโยคได้เป็น 3 ประเภทหลักคือ ประโยคแจ้งให้ทราบ ประโยคถามให้ตอบ และประโยคบอกให้ทำ ซึ่งประเภทของประโยคตามความหมายของนววรรณตรงกับวิจักษณ์กรรมของเชิร์ลนั้เอง โดยมีรายละเอียด คือ

ประโยคแจ้งให้ทราบมีหลายชนิด เช่น ประโยคบอกเล่า ประโยคอธิบาย ประโยคเตือน และประโยคชี้แนะ

- ประโยคบอกเล่า แบ่งตามความหมายได้เป็นประโยคบอกเล่ามีเนื้อความรับรอง และประโยคบอกเล่ามีเนื้อความปฏิเสธ ประโยคบอกเล่าทั่ว ๆ ไปมีเนื้อความรับรอง คือรับรองข้อความที่กำลังกล่าวอยู่นั้น แต่ประโยคบอกเล่าบางประโยคมีเนื้อความปฏิเสธ คือปฏิเสธข้อความที่กำลังกล่าวอยู่ อาจใช้เป็นเชิงแนะนำ ขอความเห็น หรือเป็นการกล่าวแย้งความคิดความเชื่อของผู้ฟัง

- ประโยคอธิบาย ใช้อธิบายความจริงให้ผู้ฟังเข้าใจ อาจลงท้ายด้วยคำว่า *นะ*

- ประโยคเตือน ใช้เมื่อต้องการย้ำไม่ให้ผู้ฟังลืม หรือไม่ประมาท อาจลงท้ายด้วยคำว่า *นะ*

- ประโยคทาย ใช้เมื่อคาดว่าสิ่งใดจะเกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นแล้ว อาจมีคำว่า *ละซี* ท้ายประโยคหรือท้ายคำที่ต้องการเน้น

- ประโยคคาดคะเน แสดงความมั่นใจน้อยกว่าประโยคทาย มักจะมีคำบอกความเห็น *คง อาจ น่าจะ เห็นจะ น่ากลัว* อยู่ท้ายประโยค

- ประโยคสรุป ใช้เมื่อเล่าถึงผลที่เกิดขึ้น อาจมีคำ *นะซี* อยู่ท้ายประโยคหรือท้ายคำที่ต้องการเน้น

- ประโยคชี้แนะ ใช้เมื่อต้องการให้ผู้ฟังสนใจสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจมีคำว่า *แนะ* อยู่ท้ายประโยคหรือท้ายคำที่ต้องการเน้น

- ประโยคเน้นเฉพาะ ใช้เมื่อต้องการเน้นคำใดคำหนึ่งในประโยคให้ต่างกับคำอื่น มักมีคำว่า *แหละ* อยู่ท้ายประโยคหรือท้ายคำที่ต้องการเน้น ข้างหน้าคำ *แหละ* อาจมีคำ *นี่* *นั่น* และ *เอง* ปรากฏอยู่

- ประโยคเน้นความสำคัญของเรื่องที่พูด ผู้พูดคิดว่าเป็นเรื่องที่คุณฟังยังไม่รู้ หรือคิดไม่ถึง ถ้ารู้แล้วอาจจะเปลี่ยนความคิดเห็นบางประการก็ได้ มักลงท้ายประโยคด้วยคำว่า *นา* หรือ *เขยวนา*

ประโยคถามให้ตอบอาจจะเป็น ประโยคถามเพื่อความ ประโยคถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ ประโยคถามให้เลือกเอา

- ประโยคถามเพื่อความใช้ถามเรื่องราวบางประการจากผู้ฟัง จะมีคำไม่ชี้เฉพาะอันได้แก่คำว่า *ใคร* *อะไร* *ไหน* *เท่าไร* *ทำไม* *เหตุใด* *เมื่อไร* *ก็* อยู่ในตำแหน่งคำหรือกลุ่มคำที่ถามถึง ประโยคถามเพื่อความอาจมีคำ *ละ* *เล่า* หรือ *นะ* *นะ* อยู่ท้ายประโยค

- ประโยคถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ จะมีคำบอกการถาม หรือ กับ *ไหม* อยู่ท้ายประโยค คำว่า *ไหม* ใช้ซ้อนกับคำว่า *ใช่* เป็น *ใช่ไหม* ส่วนคำว่า หรือ ใช้ซ้อนกับ *ไม่ใช่* เป็น *ไม่ใช่หรือ* *ใช่ไหม* และ *ไม่ใช่หรือ* ใช้ท้ายประโยคที่ถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธเช่นเดียวกับ *ไหม* และ *หรือ*

- ประโยคถามให้เลือกเอา ใช้ถามผู้ฟังเพื่อให้เลือกตอบรับอย่างใดอย่างหนึ่ง จะมีคำเชื่อม หรือ อยู่ระหว่างหน่วยกริยา 2 หน่วย

ในการถามโดยปรกติ ผู้ถามก็หวังคำตอบจากผู้อื่น แต่บางครั้งผู้ถามก็รำพึงกับตัวเอง มิได้คาดหวังคำตอบจากใคร ในกรณีเช่นนี้มักมีคำ *นี่* *หนอ* *น้า* *นะ* ฯลฯ อยู่ท้ายประโยคถามให้ตอบนั้น ๆ

ส่วนประโยคบอกให้ทำประกอบไปด้วย ประโยคสั่ง ประโยคชักชวน ประโยคอนุญาต ประโยคห้าม ประโยคขอร้อง ประโยคเสนอแนะ ประโยคปลอบ ประโยคขู่ ประโยคทำทนาย

- ประโยคสั่ง ใช้บังคับให้ผู้ฟังทำตาม มักมีคำ *สิ* *นะ* อยู่ท้ายประโยค และในประโยคที่มีลักษณะเป็นทางการอาจมีคำว่า *จง* อยู่หน้าคำกริยา

- ประโยคห้าม จะมีคำว่า *อย่า* หรือ *ไม่* อยู่ในประโยค

- ประโยคขอร้อง ใช้ขอร้องให้ผู้ฟังทำตาม มีคำลงท้ายเช่นเดียวกับประโยคสั่ง แต่ประโยคขอร้องมักมีคำขยายกริยาเพิ่มเข้าไปในประโยคเพื่อไม่ให้ฟังห้วนเกินไป

- ประโยคชักชวน ใช้ชักชวนให้ผู้ฟังทำตาม มีคำว่า *นะ* *เถอะ* *เถอะนะ* *เถอะนะ*

- ประโยคอนุญาต ใช้อนุญาตให้ผู้ฟังทำได้ มักมีคำว่า *เถอะ*

- ประโยคเสนอแนะ ใช้แนะให้ผู้ฟังปฏิบัติ ไม่ได้บังคับหรือขอร้อง มักมีคำว่า *ชี้ ชี้* *ชี้ ชี้* แล้วแต่ว่าจะมีการคะยั้นคะยอข้อเสนอด้วยหรือไม่

- ประโยคปลอบ ใช้ชักจูงให้ผู้ฟังคลายความโกรธ ความกังวล หรือความเสียใจ มีคำว่า *น่า น้า* แล้วแต่การเน้น

- ประโยคขู่ ใช้ชักจูงให้ผู้ฟังทำตามด้วยวิธีบอกผลของการไม่ทำตามไว้ ประโยคขู่มีลักษณะเป็นประโยคความรวมเชื่อมด้วยคำเชื่อม *ถ้า* หรือ *หาก*

- ประโยคทำทนาย ใช้ชักจูงให้ผู้ฟังทำตามด้วยวิธีบอกผลของการไม่ทำตามไว้เช่นเดียวกับประโยคขู่ แต่ต่างกับประโยคขู่คือ ประโยคทำทนายประกอบด้วยประโยคความเดียว 2 ประโยคเรียงกัน ประโยคแรกบอกเนื้อความตรงข้ามกับที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังปฏิบัติ

รูปประโยคกับเจตนาของผู้ใช้ประโยคอาจไม่ตรงกันเสมอไป ในบางกรณีซึ่งผู้พูดมิได้แสดงเจตนาตรงตามรูปประโยค ประโยคแจ้งให้ทราบอาจทำหน้าที่ถาม ประโยคถามให้ตอบทำหน้าที่บอกให้ทำ หรือ ประโยคถามให้ตอบทำหน้าที่แจ้งให้ทราบ การจะตีความหมายของประโยคได้นั้นจำเป็นจะต้องมีปัจจัยในการพิจารณาตีความโดยอาศัยบริบทของการพูดหรือสถานการณ์แวดล้อมอีกด้วย

จะเห็นได้ว่าการวิเคราะห์รูปประโยคโดยใช้เกณฑ์ความหมายของนววรรณนี้เป็นไปในแนวทางเดียวกับการวิเคราะห์วัจนกรรมในการใช้ภาษา การพิจารณาถึงวัจนกรรมในการใช้ภาษาจึงไม่ได้หมายความถึงการศึกษาลักษณะโครงสร้างของรูปประโยค แต่เป็นการศึกษาถึงการกระทำที่แสดงออกด้วยคำพูด หรืออาจกล่าวได้ว่าวัจนกรรมคือการกล่าวถ้อยคำที่แสดงเจตนาของผู้พูด ซึ่งประโยคที่มีโครงสร้างทางไวยากรณ์เหมือนกันอาจมีวัจนกรรมที่ต่างกันก็ได้ เช่น ประโยคคำสั่ง อาจจะไม่ได้ออกแสดงวัจนกรรมคำสั่ง โดยในการวิเคราะห์วัจนกรรมนั้นได้อาศัยการใช้คำกริยาแสดงการกล่าวถ้อย (verb of utterance) เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา เพื่อการจำแนกวัจนกรรม ซึ่งในภาษาไทยมีคำกริยาแสดงการกล่าวถ้อยที่สุพัตรา พันธุ์โสคติ (2534) ได้รวบรวมไว้ทั้งสิ้น 360 คำ

คำจำกัดความของศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

มาตุภาษา

หมายถึง ภาษาที่ใช้พูดกับทารก

(Motherese หรือ Infant Directed Speech, IDS)

ความถี่มูลฐาน (F0)

หมายถึง ความถี่องค์ประกอบย่อยซึ่งต่ำที่สุดที่ปรากฏในแถบภาพคลื่นเสียง ซึ่งก็คืออัตราสั่นของเส้นเสียงนั่นเอง กล่าวคือถ้าเส้นเสียงมีอัตราสั่นมากรอบต่อวินาที เสียงที่ได้ยินจะเป็นเสียง

	สูงหรือมีความถี่สูง แต่ถ้าเส้นเสียงมีอัตราการสั่นน้อยรอบต่อวินาที เสียงที่ได้ยินจะเป็นเสียงต่ำหรือมีความถี่ต่ำ ค่าความถี่มาตรฐานมีหน่วยเป็นรอบต่อวินาที (cycle per second, cps) หรือเรียกกันทั่วไปว่าเฮิรตซ์ (Hertz, Hz) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2537)
ระยะเวลา (duration)	หมายถึง ระยะเวลาที่ใช้ในการเปล่งเสียง มีหน่วยเป็นมิลลิวินาที (millisecond, ms)
ช่วงระดับเสียงสูงต่ำ (tessitura)	หมายถึง ช่วงระหว่างค่าสูงสุดและค่าต่ำสุดของระดับเสียงสูงต่ำที่ปรากฏในข้อมูลทั้งหมด
พิสัยเสียงสูงต่ำ (range)	หมายถึง ความแตกต่างระหว่างค่าสูงกับค่าต่ำของเสียงสูงต่ำ (max-min) แต่ละค่า
การหยุดเว้นระยะ (pause)	หมายถึง สัญญาณที่ได้จากการฟัง คือผู้ฟังสามารถได้ยินการหยุดเว้นระยะในเวลาที่ฟังคำพูดต่อเนื่อง (สุดาพร, 2531)
คำแสดงความรู้สึก (expressive word)	หมายถึง คำที่เปล่งออกมาด้วยอารมณ์หรือความรู้สึกอย่างไรอย่างหนึ่งของผู้พูด โดยไม่ได้อ้างอิงถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันได้แก่ คำอุทาน คำซ้ำ
พยางค์ (syllable)	หมายถึง หน่วยทางระบบเสียงที่เล็กที่สุด เป็นเสียงที่ดังเด่นซึ่งปรากฏในกลุ่มเสียงของคำพูด โดยพยางค์หนึ่ง ๆ นั้นอาจจะมี หรือไม่มี ความหมายในภาษา
หน่วยความ (utterance)	หมายถึง หน่วยในภาษาพูดที่มีความเป็นเอกนัย (unified whole) ทางความหมายในการสื่อสาร ในเชิงวิเคราะห์สามารถใช้เกณฑ์ทางเสียงจำแนกหน่วยความออกจากกันโดยอาศัยการหยุดเว้นระยะและทำนองเสียงเป็นตัวกำหนด ในการวิจัยนี้จะใช้การหยุดเว้นระยะเป็นตัวกำหนดขอบเขตของหน่วยความในการวิเคราะห์เบื้องต้น (Luksaneeyanawin, 1983)
วัจนกรรม (speech acts)	หมายถึง การกล่าวถ้อยคำที่แสดงเจตนาของผู้พูด ซึ่งประโยคที่มีโครงสร้างทางไวยากรณ์เหมือนกันอาจมีวัจนกรรมที่ต่างกันได้